

INSTYTUT OCHRONY ROŚLIN
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Bobowate, motylkowate (Fabaceae Lindl., Papilionaceae Giseke[2]) – rodzina roślin należąca do rzędu bobowców (Fabales Bromhead). Należy do niej około 9,4% spośród wszystkich gatunków roślin dwuliściennych. Obejmuje w tropikach często rośliny drzewiaste, w klimacie umiarkowanym – głównie rośliny zielne. Symbioza z bakteriami brodawkowymi umożliwia wykorzystanie azotu atmosferycznego.

Liście osadzone na pędzie spiralnie, są nieparzystopierzaście pojedynczo złożone (np. robinia akacjowa), parzystopierzaście złożone (np. karagana), dłoniaste (np. łubin) lub trójlistkowe (np. koniczyna); występują też liście pojedyncze. U motylkowatych występują przylistki, które mogą być częścią asymilacyjną przy redukcji blaszki liściowej (np. groszek). Częścią asymilacyjną mogą być również osie pędów (np. żarnowiec i janowiec). Z przekształconych części liścia mogą tworzyć się wąsy czepne (np. groszek, groch lub wyka). Ciernie pochodzenia przylistkowego występują np. u robinii akacjowej, pochodzenia liściowego np. u traganka, pędowego np. u wilżyny.

Kwiaty są to tzw. kwiaty motylkowe o specyficznej budowie. Są grzbieciste, zebrane w grona. Działek kielicha jest 5, zrosniętych ze sobą. Płatki korony ustawione w układzie zstępującym (tzn. płatek górny nachodzi na boczne, a te z kolei na dwa dolne) nadają "motylkowaty" pokrój kwiatu. Płatki różnią się od siebie – płatek górny jest największy i jest nazywany żagielkiem, dwa boczne płatki ze względu na ich kształt są nazywane wiosłkami lub skrzydełkami a dwa dolne tworzą łódeczkę. Ewolucja kwiatu motylkowatych idzie w kierunku zrastania się płatków. U większości gatunków płatki są wolne z wyjątkiem dwóch tworzących łódeczkę, które są na brzegu zrosnięte ze sobą na pewnym odcinku. U wyki zrosnięte są łódeczka i skrzydełka w środkowym odcinku tych płatków, natomiast ich nasady są wolne. Koniczyna ma wszystkie płatki zrosnięte ze sobą. Pręcików jest 10, ich nitki się ze sobą zrastają i tworzą rynienkę, do której ścieka nektar. Mogą być w ten sposób zrosnięte wszystkie pręciki, lub tylko 9, a jeden, górny jest wolny (np. u grochu). W rynience z nitek położony jest słupek o charakterystycznym kształcie – posiada długą, wąską zalążnię i zakrzywioną szyjkę słupka. Słupek zrasta się z jednego owocolistka. Drugi kierunek ewolucji prowadzi do silnej redukcji czterech płatków, pozostaje jedynie silnie rozrośnięty żagielek. Gatunków reprezentujących tę tendencję we florze środkowoeuropejskiej nie ma.

PORADNIK SYGNALIZATORA OCHRONY BOBOWATYCH GRUBONASIENNYCH

PORADNIK SYGNALIZATORA OCHRONY BOBOWATYCH GRUBONASIENNYCH

ISBN 978-83-271-5597-9

Poznań
2017